

Prinášanie európskej perspektívy na slovenský
energetický trh:

Obnoviteľné zdroje a energetická efektívnosť ako
stratégia pre pracovné miesta, rast a sociálnu inklúziu

Mgr. Veronika Galeková

Slovenská asociácia fotovoltického priemyslu a OZE (SAPI)

Bratislava, EUFORES, 10. 4. 2018

Stratégia pre rast a pracovné miesta pre OZE a EE - známe

Sociálna inklúzia?

Sociálna inklúzia sa vzťahuje k snahám a politikám presadzujúcim rovnosť príležitostí pre ľudí z rôznych prostredí a zo všetkých sociálne vylúčených skupín. Preto podmienky a kategórie spojené so sociálnym vylúčením sú podmienkami a kategóriami, na ktoré by mala byť inklúzia a snahy o jej dosiahnutie zamerané (Fourie, 2007).

Predstavitelia Svetovej banky inklúziu definujú ako „proces zlepšovania podmienok pre jednotlivcov a skupiny na účasť v spoločnosti“. (www.multikulti.sk)

Krajiny OECD - zväčšujúca sa priepasť medzi elitou a väčšinou - nárast populistických hnutí

Podmienky zeleného hospodárskeho rastu

- riadenie, ktoré podporuje **komunikáciu medzi občanmi a vládou**
- politiky, ktoré **posilňujú živobytie chudobných ľudí**, zabezpečujú ich práva a umožňujú prospech zo zelených transformácií
- **reformy finančných systémov** na podporu investícií
- nástroje na meranie a sledovanie tohto pokroku

Parížska dohoda - právny nástroj s celosvetovým dosahom na zastavenie otepľovania planéty a ochranu najchudobnejších ľudí a krajín pred negatívnymi vplyvmi.

Začiatok - **národné politiky**

Vhodný čas pre Slovensko - diskusia o nových smerniciach EÚ - čistá energia pre všetkých Európanov

Prečo?

„Zdravé životné prostredie je rozhodujúce pre odstránenie chudoby a hospodársky rast,“
šéfka Svetovej banky pre trvalo udržateľný rozvoj

Správa Svetovej banky z roku 2012 - zhoršenie životného prostredia stojí krajiny až 8% svojho HDP. (SR 4% HDP školstvo, 8% HDP na zdravotníctvo)

Sme dosť bohatí na to, aby sme v budúcnosti túto sumu venovali sanácii škôd na životnom prostredí?

Ciele agendy EU 2020 vrámci EÚ

Zamestnanosť

- – 75-percentná miera zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov

Výskum a vývoj

- – zvýšiť úroveň investícií do výskumu a vývoja na 3 % HDP

Zmena klímy a energetika

- – menej emisií skleníkových plynov o 20 % v porovnaní s rokom 1990
- – získať 20 % energie z obnoviteľných zdrojov
- – zvýšiť energetickú účinnosť o 20 %

Vzdelávanie

- – miera predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10 %
- – aspoň 40 % ľudí vo veku 30 – 34 rokov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním

Chudoba a sociálne vylúčenie

- – aspoň o 20 miliónov menej ľudí vystavených chudobe a sociálnemu vylúčeniu alebo nimi ohrozených

Pilotný projekt Úradu vlády SR - príspevok k EÚ 2020 - zmena klímy a energetická udržateľnosť, Hodnotiaca správa 2015

Väčšina cieľov je blízko splneniu - prípadne správna trajektória na dosiahnutie

Cieľ týkajúci sa zníženia počtu obyvateľov ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením: 170 000 osôb.

Relevantnosť - malá

Hodnotenie stavu - V druhej kategórii nízko náročných zelených pracovných miest existuje pozitívny trend vytvárania pracovných miest v odpadovom hospodárstve a úprave životného prostredia. Počet takýchto miest pre ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením je ale veľmi malý a zaostáva za potenciálom.

Úspech sa meria nielen hospodárskym ziskom, ale aj celkovým pokrokom v oblasti sociálnej a environmentálnej hodnoty vrátane tvorby pracovných miest, znižovania chudoby a trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov.

Odporúčania Hodnotiacej správy

Zavádzanie nových technológií - úbytok pracovných miest

Silný potenciál v sektore úspory energie, výroba energie z OZE - malé a stredné inštalácie, podpora lokálnej ekonomiky

Oblasť poľnohospodárstva

Prepojenie environmentálnych cieľov s cieľmi ekonomického a sociálneho rozvoja komunit

Udržateľný rast: odporúčania pre programové obdobie 2014 - 2020

Podpora opatrení v oblasti energetickej efektívnosti

- Posilniť mobilizačný efekt investícií do úspor energie v priemysle cestou ďalšej podpory a prepojenia na vedu a výskum (napr. alternatívne výrobné postupy a recyklácia).
- Podpora výskumu a inovácií je dôležitým motorom úspor energie v priemysle a je tu stále silný potenciál pre nastávajúce programové obdobie.
- Projekty v oblasti energetickej efektívnosti cielené na rekonštrukciu a modernizáciu rozvodov tepla a obnovy budov majú silný potenciál aj pre nové programové obdobie.
- Podpora alternatívnych prístupov v stavebníctve a výroba domácich izolačných materiálov.
- Lokálne a regionálne energetické plánovanie a podpora rozvoja lokálnych ekonomík.
- Posilniť sociálny rozmer investícií do úspor energie v domácnostiach.

Udržateľný rast: odporúčania pre programové obdobie 2014 - 2020

Výroba elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov

- Prepojenie na vedu a výskum by malo podporovať priemysel obnoviteľných zdrojov a domácu produkciu technológií a materiálov.
- Strategické investície do elektrickej infraštruktúry, ktoré umožnia širšie zapájanie OZE do siete.
- Podporiť menšie a decentralizované zariadenia OZE, ktoré by ale boli prepojené s opatreniami na podporu regionálneho rozvoja a lokálnych ekonomík a vytvárali partnerstvá a komplexné schémy rozvoja.
- Smerovať podporu do marginalizovaných regiónov Slovenska.
- Technická asistencia pre domácnosti a podpora individuálnych žiadateľov.

Udržateľný rast: odporúčania pre programové obdobie 2014 - 2020

Výroba tepla z obnoviteľných zdrojov

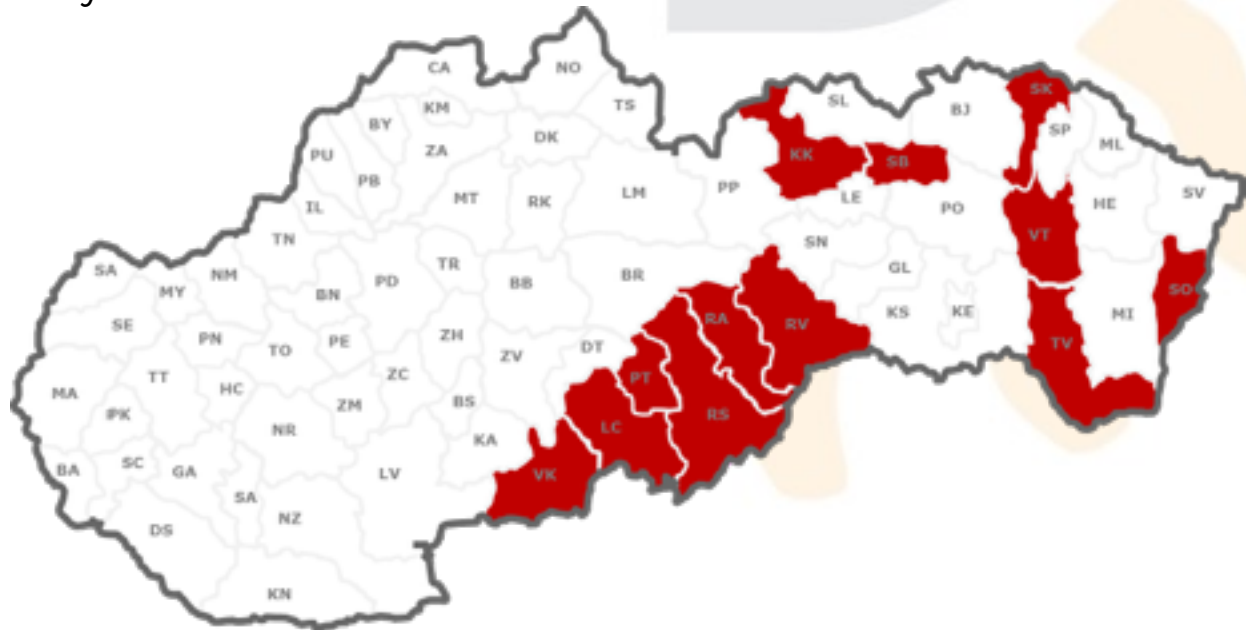
- Prepojenie na vedu a výskum by malo podporovať priemysel obnoviteľných zdrojov a domácu produkciu technológií a materiálov.
- Strategické cielenie na výrobu tepla z OZE a podporu malých zdrojov pre obce a domácnosti.
- Prehodnotiť podporu veľkokapacitných teplární a zamerať sa na projekty regionálnej spolupráce a trvalo udržateľného využívania lokálnych zdrojov biomasy.
- Lokálne a regionálne energetické plánovanie by malo najprv analyzovať potenciál úspor energie a až následne definovať potrebné kapacity výroby tepla z OZE.
- Vytvoriť systém dotácií a podpory pestovania rýchlo rastúcich drevín na produkciu biomasy, ktoré by vytvárali synergie s projektami regionálneho rozvoja, rozvoja poľnohospodárstva a vidieka a vytvárali by pracovné príležitosti v marginalizovaných regiónoch.

Slovensko - Podpora najmenej rozvinutých okresov

Zákon schválený 30. 1. 2018 - hodnotiaci správa bola uvedená v roku 2015, agenda 2020 predstavená v roku 2010

Najmenej rozvinuté okresy:

Kežmarok
Lučenec
Poltár
Revúca
Rimavská Sobota
Veľký Krtíš
Sabinov
Svidník
Vranov nad Topľou
Rožňava
Sobrance
Trebišov
Gelnica
Bardejov
Medzilaborce
Košice - okolie
Snina - od r. 2018

Rozvojový koncept pre trvaloudržateľnú ochranu a ekonomické využitie prírodných a kultúrnych hodnôt regiónu Snina (Aevis n.o.)

Územie bohaté na prírodné bohatstvo Národného parku Poloniny

- kombinácia inklúzie, rozvoja cestovného ruchu, lokálnej energetiky cez OZE - bioplynová stanica, ekologickej hromadnej dopravy, zlepšenie odpadovej infraštruktúry cez návrh koreňových čističiek odpadových vôd, a uchovanie regiónu bez ťažkého priemyslu, zachovanie prírodných podmienok

Koncept je doplnený prírode blízkym lesníctvom, ekologickým poľnohospodárstvom, ako aj podnikaním v iných odvetviach s využitím dostupných prírodných, kultúrnych a ľudských zdrojov. Aj z toho dôvodu sa koncept primárne zameriava na špecifické tematické oblasti: cestovný ruch, ochrana prírody a krajiny, lesné hospodárstvo, poľnohospodárstvo, podpora lokálnej ekonomiky a podnikania a zároveň na ich vzájomnú previazanosť ako aj presahy na ďalšie súvisiace a podporné oblasti (napríklad využitie a zhodnotenie kultúrnych daností regiónu).

- Centrum udržateľnej energetiky: priamo v regióne bude riešiť na mieru samosprávy a miestnym obyvateľom - ochrana zraniteľných spotrebiteľov

Skúsenosti z vyspelých krajín EÚ - ale aj z tretích krajín indikujú, že úloha štátu je v zmene prístupov a v strategickom **investovaní do zmien s dlhodobým pozitívnym vplyvom nevyhnutná.**

Odporúčania:

- Odporúčame, aby bol pripravený **vhodný finančný nástroj**, ktorý naštartuje dynamický rozvoj v oblasti výstavby energeticky hospodárnych budov, obnovy budov na vysoko energeticky hospodárnu úroveň, naštartuje inovácie a vyšší záujem podnikateľskej sféry.
- Odporúčame sa zamerať na tvorbu **dlhodobých decentralizovaných energetických koncepcií**, ktoré primárne vychádzajú z filozofie ochrany životného prostredia - ako základného predpokladu, bez ktorého sa žiaden ekonomický rast neuskutoční
- Odporúčame tvorbu vhodných **lokálnych opatrení už dnes**, aby zelený rast skutočne fungoval - **musí sa sústrediť na ľudí**

Nie sme takí bohatí, aby sme kupovali lacné veci.

Ďakujem za pozornosť

Mgr. Veronika Galeková
SAPI

veronika.galekova@sapi.sk

+421 905 86 22 15